

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.147:34:355.4

DOI: 10.32342/2522-4115-2022-2-24-1

О.П. БИКОНЯ,

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов,
Академії Державної пенітенціарної служби (м. Чернігів)*

О.Б. ШЕНДЕРУК,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов,
Академії Державної пенітенціарної служби (м. Чернігів)*

І.В. БОРИСЕНКО,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов,
Академії Державної пенітенціарної служби (м. Чернігів)*

Т.З. ІГНАТОВИЧ,

*старший викладач кафедри іноземних мов,
Академії Державної пенітенціарної служби (м. Чернігів)*

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО АНГЛОМОВНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті обґрунтовано особливості організації дистанційного навчання майбутніх юристів англійської мови з використанням мультимедійного посібника в умовах воєнного стану. Мета статті – розробити концептуальні засади організації дистанційного навчання майбутніх юристів англійської мови з використанням мультимедійного посібника в умовах воєнного стану. Завданнями дослідження є висвітлення теоретичних положень та розробка концептуальних положень щодо організації дистанційного навчання англійської мови студентів юридичних спеціальностей з використанням вищезазначеного посібника в умовах воєнного стану. Відповідно до завдань та мети дослідження запропоновано здійснювати дистанційне навчання англійської мови з використанням мультимедійного посібника на засадах особистісно-діяльнісного, компетентнісного та рефлексивного підходів. Використовувалися такі методи дослідження, як теоретичні – аналіз вітчизняних та закордонних джерел, чинних програм з англійської мови для професійного спрямування, загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; узагальнення досвіду формування англомовної компетентності з метою підвищення ефективності навчання англійської мови; аналіз онлайн-платформи для формування англомовних компетентностей; емпіричні – тестування курсантів та студентів з метою визначення рівня сформованості англомовної комунікативної компетентності та його відповідності до вимог програми з викладання іноземних мов у вищому закладі освіти; визначення труднощів, які виникають у процесі організації дистанційного навчання англійської мови студентів юридичних спеціальностей з використанням мультимедійного посібника в умовах воєнного стану. Результати дослідження полягають у розробці концептуальних положень щодо організації дистанційного навчання

англійської мови студентів юридичних спеціальностей з використанням мультимедійного посібника в умовах воєнного стану. Під час створення цієї технології дистанційного навчання англійської мови враховано підготовчу, організаційну й підсумкову стадії та організаційний, навчальний і контрольний етапи.

Ключові слова: дистанційне навчання, англійська мова, майбутні юристи, мультимедійний посібник, особистісно-діяльнісний підхід, компетентнісний підхід, рефлексивний підхід.

Постановка проблеми. Під час воєнних дій в Україні виникла нагальна потреба навчати студентів та курсантів дистанційно, використовуючи різноманітні засоби навчання, зокрема мультимедійний посібник. Оволодіння англійською комунікативною компетентністю майбутніми юристами, які навчаються в Академії Державної пенітенціарної служби, має сприяти формуванню мовних та мовленнєвих компетентностей у читанні, говорінні, аудіюванні, медіації та письмі.

Сучасні події в Україні потребують певної модернізації процесу підготовки майбутніх юристів, передусім розвивати у них аналітичні вміння, стратегічне мислення, вміння синтезувати отриману інформацію через англійськомовні засоби масової інформації, застосовувати фахові знання під час спілкування англійською мовою з іноземними колегами, швидко адаптуватися до змін тощо.

Дистанційне англійськомовне навчання передбачає поєднання індивідуальних, парних і групових форм самостійної позааудиторної роботи, але в умовах воєнного стану це проблематично, оскільки в курсантів та студентів не завжди є можливість спілкуватися онлайн. У цьому навчанні спостерігаються тенденції до гуманізації, що зумовлена переорієнтацією в суспільстві на людський фактор, та технологізації освітнього процесу із залученням сучасних ІКТ, мультимедійних засобів навчання тощо.

Також одним з найважливіших показників готовності до реалізації всіх потенціальних можливостей ІКТ в процесі організації дистанційного навчання, як зазначає Н. Авер'янова, є активна позиція викладача, рівень усвідомленості ним своєї спроможності, розширення спектра інструментів ІКТ у викладанні навчальної дисципліни, зміна цілепокладання та переосмислення перспектив надання різних освітніх онлайн-послуг тощо [Н.М. Авер'янова, 2021].

Крім того, відповідно до положень про дистанційне навчання [Положення про дистанційне навчання, 2020], освіту під час воєнного стану [Освіта під час воєнного стану, 2022] та статті 42 Закону України «Про вищу освіту» [Закон України «Про освіту»] організація навчально-виховного процесу за дистанційною формою має полягати у навчально-методичному, науково-методичному та інформаційному забезпеченні кожного студента / слухача / курсанта.

Також дистанційне навчання має бути особистісно орієнтованим та спрямованим на розвиток особистісного потенціалу кожного, хто навчається [В.Р. Міляєва, Н.К. Лебідь, Ю.В. Бреус, 2013; Ayebi-Arthur, 2017; Vongkulluksn, Xie, Bowman, 2018; Sethuraman, 2020]. А дистанційна робота з навчання англійської мови із залученням сучасних засобів навчання надасть можливість побудови освітнього процесу за принципом індивідуального розвитку, що створить сприятливі умови для формування англійськомовних компетентностей. Необхідно запроваджувати різні види дистанційної роботи, пропонувати форми контролю та варіювати терміни виконання вправ та завдань з англійської мови, оскільки у студентів та курсантів не завжди є можливість відправляти викладачеві виконані завдання вчасно.

Сучасна модель дистанційного освітнього процесу передбачає спонукання майбутніх юристів до індивідуального оволодіння знаннями, навичками й вміннями, що забезпечує зростання рівня їх автономії та психологічної готовності навчатися протягом усього життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему дистанційного навчання іноземної мови з використанням ІКТ в нашій країні та за кордоном досліджували такі науковці, як К. Ayebi-Arthur (2017); С. Marcelo та С. Yot-Domínguez (2019); К.Р. Sethuraman (2020); Є. Данчинков, Н. Проданова, Є. Коваленко та Т. Бондаренко (2021); О. Шендерук та О. Биконя (2022); М. Wadams та К. Schick-Makaroff (2022);

L. Myyry, V. Kallunki, N. Katajaviuri, S. Repo, T. Tuononen, H. Anttila, P. Kinnunen, A. Haarala-Muhonen та E. Pyorala (2022) та ін.

Дистанційне навчання студентів здійснюється з багатьох причин. Так, у своєму дослідженні K. Ayebi-Arthur створює модель онлайн-навчання в коледжі бізнесу та права під час складних сейсмічних подій, наприклад, землетрусу в 2013р. у Новій Зеландії [Ayebi-Arthur, 2017].

Через пандемію Covid-19 вчені-методисти всього світу намагаються розробити методичні рекомендації щодо дистанційного навчання та передусім як перейти з традиційного навчання до онлайн-викладання в Інтернеті [Sethuraman, 2020; Wadams, Schick-Makaroff, 2022; Myyry, Kallunki, Katajaviuri, Repo, Tuononen, Anttila, Kinnunen, Haarala-Muhonen & Pyorala, 2022].

Використання різних підходів до організації дистанційного навчання під час пандемії Covid-19 розглядають у своєму дослідженні Є. Данчинков, Н. Проданова, Є. Коваленко та Т. Бондаренко [Danchikov, Prodanova, Kovalenko & Bondarenko, 2021].

Співробітники Інституту педагогіки НАПН України пропонують свій досвід організації дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти в умовах карантинних обмежень та перспективні напрями його розвитку [О.М. Топузов, М.В. Голово, 2021].

C. Marcelo та C. Yot-Domínguez аналізують внутрішні та зовнішні фактори дистанційного навчання та значення, якого викладачі надають використанню цифрових технологій у своїх навчальних розробках [Marcelo, Yot-Domínguez, 2019].

Досліджуючи організацію дистанційного навчання у закладі вищої освіти, О. Шендерук та О. Биконя акцентують на тому, що це навчання можна здійснювати асинхронно та синхронно зі студентом / групами студентів за допомогою відеоконференцій, чату або телефону, використовуючи такі програми, як *FaceTime*, *Google Hangouts*, *Skype*, *Microsoft Teams*, *Zoom* або *What's App* [О.Б. Шендерук, О.П. Биконя, 2022].

Зауважимо, що для сприяння опануванню англомовної комунікативної компетентності та саморозвитку студента учені-методисти розробляють додатки до смартфонів [Ying, Siang, Mohamad, 2021; Gopal, Carrillo, Mallonga, 2022]. Для подальшого навчання створюються онлайн-платформи для формування англомовних компетентностей у різних видах мовленнєвої діяльності (*Duolingo*, *Lingva.Skills*, *Seasy Ten*, *FluentU*, *Lingualeo*, *LingQ*, *Polyglot16* тощо).

Так, платформа Moodle, яка розміщена на сайті закладу вищої освіти, надає можливість студентам / курсантам опанувати професійно-орієнтовані теми, граматичні правила, вокабуляр та мовленнєві зразки згідно з навчальним планом дисципліни «Англійська мова» на певному етапі навчання.

Аналіз новітніх праць щодо створення інформаційно-технологічної підтримки діяльності викладача під час організації дистанційного навчання, особливо під час воєнного стану, та організації цього навчання майбутніх юристів англійської мови самостійно й позааудиторно з використанням ІКТ залишається відкритим.

У наших працях уже зазначалося, що покращити процес позааудиторного навчання бажано саме з використанням мультимедійного посібника, оскільки у студентів та курсантів немає можливості постійно бути онлайн [О.П. Биконя, 2018; О.П. Биконя, 2020; Вуконія, Borysenko, Zvarych, Harbuza, Cherpurna, 2019]. У цьому мультимедійному посібнику студент може опрацювати навчальні, довідникові та тестові матеріали з вбудованими аудіо- та відеофайлами. Завдяки посібнику розвивається саморефлексія й самоаналіз, здійснюється зворотний зв'язок, контроль і самоконтроль навчальної діяльності. Студент або курсант може виконувати завдання у зручний для нього час.

Таким чином, у науковому просторі існує чимало праць, присвячених окремим питанням дистанційного навчання іноземних мов, але дослідження проблеми дистанційного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування майбутніх юристів з використанням мультимедійного посібника, особливо в умовах воєнного стану, залишається поза увагою вчених-методистів, що негативно позначається на якості професійної підготовки студентів-юристів.

До речі, під час своєї промови 13 квітня 2020 р. голова Державної служби якості освіти України Р. Гурак підкреслив, що організація дистанційного навчання є справжнім викли-

ком для української освіти, та наголосив, що для підвищення якості онлайн-навчання учнів необхідно вдосконалювати методику організації освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання [Руслан Гурак, 2020].

Отже, актуальність визначеної проблеми, необхідність визначення підходів до цього навчання та відсутність фундаментальних педагогічних напрацювань щодо використання мультимедійного посібника для дистанційного навчання майбутніх юристів зумовлюють вирішення проблеми організації дистанційного навчання майбутніх юристів англійської мови із використанням мультимедійного посібника в умовах воєнного стану.

Мета статті. У межах статті визначено мету – розробити концептуальні засади організації дистанційного навчання майбутніх юристів англійської мови з використанням мультимедійного посібника в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. У дистанційній навчальній роботі мають бути поєднані різноманітні види англійської професійного усного та писемного спілкування, реалізовані навчальні, освітні та виховні цілі, спрямовані на професійну іншомовну підготовку майбутнього юриста.

Зазначимо, що дистанційне навчання потребує регулярного й послідовного оцінювання. В умовах самостійного навчання зростає відповідальність курсанта / студента за результати свого навчання. Тому пропонуємо також розвивати здатність до самооцінювання цього навчання.

Навчання англійської мови з використанням мультимедійного посібника пропонуємо здійснювати на засадах особистісно-діяльнісного, компетентнісного та рефлексивного підходів.

У проектуванні структури дистанційного навчального процесу з англійської мови враховуємо підготовчу, організаційну й підсумкову стадії та організаційний, навчальний і контрольний етапи.

У процесі дотримання *компетентнісного* підходу передбачається: проектування змісту дистанційного навчання англійської мови; розробка вимог до рівня володіння майбутніми юристами мовленнєвими компетентностями, мовними компетентностями, лінгвосоціокультурною та навчально-стратегічною компетентностями відповідно до навчальної програми дисципліни; визначення критеріїв оцінювання рівня володіння рецептивними та продуктивними компетентностями з використанням мультимедійного посібника.

Мета *рефлексивного* підходу до організації дистанційного навчання студентів англійської мови – це: формування механізму самореалізації кожного курсанта / студента як майбутнього фахівця юридичної справи, а також рефлексивного самооцінювання власної діяльності; здійснення самостійного добору цілей, що відображають індивідуальну траєкторію їхнього розвитку та навчання.

Пропонуємо розподіляти дистанційне навчання з використанням мультимедійного посібника на такі етапи:

Підготовчий етап. На цьому етапі відбувається загальне знайомство з навчальним посібником. Студентам / курсантам пропонується ознайомитися з програмою та наповненням мультимедійного посібника. За посиланням вони заходять на сторінку, де надається інформація про посібник, його функціональні можливості та правила користування цією програмою. Також на цьому етапі визначається послідовність опрацювання кожного розділу, сторінок таблиці планування й досягнень курсанта / студента, відбувається знайомство з методичними рекомендаціями, заповнення таблиць самооцінювання для визначення рівня сформованості англійської комунікативної компетентності та навчальної автономії тощо (рис. 1–2).

Навчальний етап. Під час опрацювання кожного розділу передбачається, що курсанти та студенти виконують вправи та завдання з відеофонограмою (рис. 4) та фонограмою. За дистанційного навчання вони також виконують творчі вправи і завдання та зберігають їх в окремих файлах мультимедійного посібника, здійснюють самооцінювання, використовуючи ключі (після вправ та завдань) та запропоновані дескриптори в таблиці самооцінювання (рис. 3).

Information about module IV

Information about

Module 4

- This module presents and teaches all the language you need to give a presentation effectively in English.
- For this e-Book this module features video, MP3 audio and PDF on the following essentials English skills for business presentations: Introducing your presentation; Signposting your presentation; Describing visuals and charts; Talking about trends and rates of change; Interpreting trends – making predictions; Using your voice; Pausing and stress; Summarizing and finishing off; Starting the questions & answers; Answering questions; Redirecting questions; Preparation is essential for an effective presentation.
- You will learn when giving a presentation, use certain keywords to signpost the different stages. It's a good idea to memorize them and practise using them, so that they come to mind easily during a presentation.
- You will know that successful presentations require good planning and preparation.
- You will learn how to create an oral presentation, to make a presentation to a small audience, to ask and answer questions in a small group.
- You will know how get information from press cuttings and reports, different essays.
- You will write business reports and essays.
- To raise awareness of cross-cultural issues while giving a presentation and writing a report or an essay to your overseas partners.

Collect your Portfolio: assessing your *SELF-ASSESSMENT* of Business Spoken and Written English skills and *PLANS*

& ACHIEVEMENTS in Business English; recording your voice and your groupmates (partners, colleagues) while doing tasks and exercises.

Practice in: speaking, writing, doing every task and exercise in every Unit of Module 4, using reference sources in search of necessary/additional information according to this Module.

	Skills	Workshop 4
spoken interaction	➤ Watching VIDEO and speaking: making a speech (according to the presentation structure); making dialogues (during the presentation). ➤ Watching VIDEO and writing: writing a 5-paragraph essay, a report, notes, a summary. ➤ Listening to AUDIO and speaking: making a speech; making dialogues; comparing, discussing. ➤ Listening to AUDIO and writing: writing an essay (a thesis of essay, a topic of essay), a report, notes and a summary.	Studying notes on key Business English vocabulary used in texts in Units: words for presentations (connecting with the introduction, the body, the conclusion, the ending and the question-and-answer period); public speaking; visual aids; an essay (connecting with the introduction, the body, the conclusion), different kinds of essay; press cuttings; a market analysis report; a summary. Structures: Introducing your presentation; Signposting your presentation; Describing visuals and charts; Talking about trends and rates of change; Interpreting trends – making predictions; Summarizing and finishing off; Starting the questions & answers; Answering questions; Redirecting questions; an essay structure; a market analysis report structure; parallel structures; imaginary time, suppose and would.
	➤ expressing oneself fluently and spontaneously without obvious search for linguistic forms in order to express my emotions and jokes before a presentation; ➤ successfully starting a professional talk before and after a business presentation, communicating with the necessary degree of fluency and appropriate use of register; ➤ communicating with foreign partners, spontaneously and fluently with good grammar control, using needed terminology;	

Рис. 1. Приклад мапи одного з розділів мультимедійного посібника

Information about module IV		
Spoken	➤ demonstrating a classic structure of business presentation and techniques which are used at the introduction, the body, the conclusion, the ending, the question-and-answer period. ➤ giving short, limiting someone's speech to 5-10 minutes, business presentations related to someone's area of specialty. ➤ using visual aids at someone's business presentation (for instance, done in Microsoft PowerPoint). ➤ before a business presentation presenting a clear detailed description of a wide range of subjects which someone is going to say in someone's speech. ➤ giving clear and fluent a thesis (topic/ memo) of future business presentation to someone's colleagues. ➤ giving clear and fluent essays (reports), almost unprepared, explaining events and evaluating them on the basis of alternative viewpoints on the matter. ➤ developing an argument systematically with appropriate highlighting of significant points and relevant supporting details. ➤ taking a series of follow-up questions after a presentation with a degree of fluency and spontaneity, which poses no strain for either the audience or me. ➤ after the business presentation done by someone's colleagues (partners) analyzing their report, explaining someone's viewpoints and forecasting future events, defining advantages of various options for problem solving and so on.	
Writing	➤ writing clear, detailed and well-structured essays; ➤ writing clear thesis and topic of essay; ➤ writing a market analysis report; ➤ writing clear, detailed and well-structured memos of future business presentation to someone's colleagues' (partners') e-mail. ➤ preparing and presenting a business presentation in typing. ➤ preparing data and papers for a business presentation. ➤ taking clear notes at a business presentation highlighting significant points. ➤ editing someone's partner's computer report using Internet resources. ➤ correctly writing the follow-up questions to a speaker at a business presentation.	
Study skills	➤ studying Golden Rules for businessmen; ➤ doing an Internet research to find out some factual information about the topics from the units; ➤ reflecting on own strategy of summary writing through answering the suggested questions.	➤ using a variety of reference sources while learning this module; ➤ summarizing Golden Rules for businessmen; ➤ reflecting on some talks.
MODULE TEST 4		
➤ checking exercises and tasks with the keys ➤ doing SELF-ASSESSMENT of Business Spoken and Written English skills ➤ doing PLANS and ACHIEVEMENTS in Business English		

Рис. 2. Продовження прикладу мапи одного з розділів мультимедійного посібника

Це надає можливість курсанту / студенту здійснювати аналіз ефективності власної діяльності в дистанційному навчанні.

Самоконтроль, самоаналіз та усвідомлення рівня володіння англомовною комунікативною компетентністю відбуваються через ознайомлення студентів із рекомендаціями та правилами професійного спілкування, вивчення нових слів і словосполучень розділу. У посібнику пропонуємо студентам / курсантам вбудовані у програму файли, в яких подано граматичні правила, мовленнєві зразки та словник до теми розділу (див. рис. 4).

Позначте варіант відповіді таким чином: Якщо Так 😊, фіксуєте у таблиці «+»; якщо Ні 😞, вставте у таблицю «-».

Module 4. Ділова презентація (Business presentation)			
Професійні уміння, які я можу здійснювати діловою англійською мовою <i>Professional skills I can do in Business English</i>	Я зміг до початку цього циклу <i>I could do before this Unit</i>	Я навчився після опрацювання цього циклу <i>I have learned after gained this Unit</i>	Мені ще треба працювати <i>I should improve</i>
Діалогічне мовлення <i>Spoken interaction</i>			
Я можу висловитись, не маю складностей із вибором лексичних форм для того, щоб висловити емоції, пожартувати перед доповіддю. <i>I can express myself fluently and spontaneously without obvious search for linguistic forms in order to express my emotions and jokes before a presentation.</i>	☐	☐	☐
Перед та після презентації я можу провести професійну розмову, враховуючи необхідний реєстр. <i>I can successfully start a professional talk before and after a business presentation, communicating with the necessary degree of fluency and appropriate use of register.</i>	☐	☐	☐
Я можу грамотно, досить спонтанно й невимушено спілкуватись із закордонними партнерами, вдаючись до потрібної термінології. <i>I can communicate with foreign partners, spontaneously and fluently with good grammar control, using needed terminology.</i>	☐	☐	☐
Я можу розуміти і використовувати певні невербальні засоби комунікації під час дискусій на діловій презентації. <i>I can participate in a discussion involving nonverbal communication skills at a business presentation.</i>	☐	☐	☐
Я можу інтерпретувати по тону голосу ділових партнерів, їх настрій протягом ділового засідання. <i>I can interpret the mood of my business partners at a business presentation.</i>	☐	☐	☐
Я можу на основі доповіді побудувати діалог з моїм (іноземним) партнером. <i>I can make up a dialogue with my (foreign) partner based on a business presentation.</i>	☐	☐	☐
Я можу спілкуватися залежно від рівня офіційності. <i>I can speak depending on formal style.</i>	☐	☐	☐

SAve

Рис. 3. Фрагмент шкали оцінювання у мультимедійному посібнику

Task 1.1. Learn the following in a video. This video explains how you can easily create professional meeting minutes, write down quick bullets and save them as a note, decision or task. You should try to understand the conversation 100% (without subtitle). As a result, your speaking and writing skill will improve naturally and you will become more familiar with Business English as well. Take it easy! You will be successful!

Task 1.2. a) So, you have watched how create in one operation clear professional minutes, a task list and a powerful archive. Now check yourself, clicking if it is true. On completing the task press **Check** at the bottom of the page. If you have some mistakes press **Key** opposite to every statement and correct.

1. Meeting minutes are the written or recorded documentation that is used to inform attendees and non-attendees of the happenings during the meeting. **Key:** ☐

2. The meeting minutes are generally taken or recorded during a meeting so that participants have a record of what happened during the meeting. **Key:** ☐

Minutes usually include:

Рис. 4. Фрагмент завдання з відеофонограмою у мультимедійному посібнику

Під час виконання вправ та завдання курсант / студент перевіряє виконане завдання (Check) за допомогою ключа (рис. 5–7).

STEP 1

Task 2. Complete the following text by using appropriate words.

analysis, paragraph, draft, professional, introduction, classic, supportive, thesis

A 5-paragraph essay is one of the _____ 1 essay forms. It is an essay type, which deals with the _____ 2 of any given topic. One of the key elements of how to write a 5-paragraph essay is to make a _____ 3 of thought.

The best way to make such a draft is to make an outline, in which all the ideas of the essay will be assembled in a proper order and make all together one logical _____ 4 essay. If the topic for the essay is not assigned by the instruction it is first of all necessary to chose one general topic for the whole paper. A good 5-paragraph essay requires a strong _____ 5 statement and corresponding topic sentences. Topic sentences are sentences, which add more to the thesis statement, and each is opened in a separate _____ 6 of the essay. Together with the _____ 7 and conclusion paragraphs make 5 paragraphs. A 5-paragraph essay also must be supported with adequate _____ 8 sources.

Check

Рис. 5. Фрагмент завдання в мультимедійному посібнику

Рефлексивний етап. Здійснюється самоконтроль та самооцінювання результатів навчальної діяльності після роботи із завданнями розділу.

STEP 1

Task 2. Complete the following text by using appropriate words.

analysis, paragraph, draft, professional, introduction, classic, supportive, thesis

A 5-paragraph essay is one of the _____ 1 essay forms. It is an essay type, which deals with the _____ 2 of any given topic. One of the key elements of how to write a 5-paragraph essay is to make a _____ 3 of thought.

The best way to make such a draft is to make an outline, in which all the ideas of the essay will be assembled in a proper order and make all together one logical _____ 4 essay. If the topic for the essay is not assigned by the instruction it is first of all necessary to chose one general topic for the whole paper. A good 5-paragraph essay requires a strong _____ 5 statement and corresponding topic sentences. Topic sentences are sentences, which add more to the thesis statement, and each is opened in a separate _____ 6 of the essay. Together with the _____ 7 and conclusion paragraphs make 5 paragraphs. A 5-paragraph essay also must be supported with adequate _____ 8 sources.

classic
thesis
analysis
draft
paragraph
introduction
supportive
professional

E-BOOK
Your score is 1
OK

Check

Рис. 6. Приклад оцінювання виконаного завдання в мультимедійному посібнику

Тільки після надання студенту / курсанту відповіді про виконання завдання, тобто оцінювання цього завдання, він має можливість отримати ключі (рис. 7).

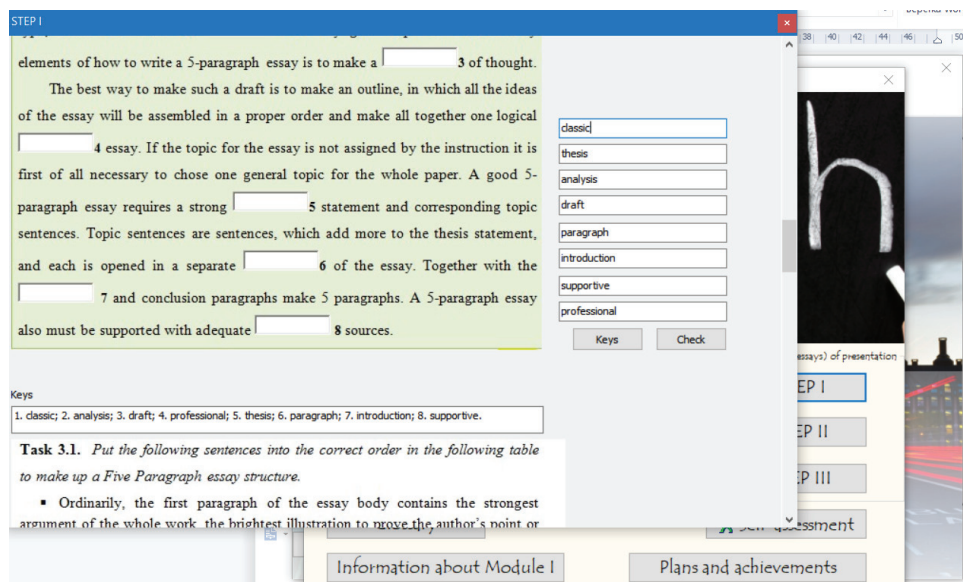

Рис. 7. Приклад отримання ключів до завдання

На кожному курсі можна вставляти в програму мультимедійного посібника навчальний матеріал з теми розділу та оговорювати його виконання в таблиці планування та досягнень з англійської мови. Наведемо приклад таблиці для навчання майбутніх юристів першого курсу (рис. 8).

My plans and achievements in English	
Розділ 3. Сучасні виправні установи	
1	Я планую виконати завдання та надіслати звіт викладачеві до
2	За результатами виконання Розділу 3 мені слід опрацювати такі теми:
3	У результаті опрацювання Розділу 3 я отримав/ла нову інформацію про
4	MY RESULTS свідчить про те, що: - успішно було виконано (Satisfied) - виникли труднощі з виконанням (Can be better)
5	Мені вдалося вчасно виконати всі справи та завдання
6	Мені не вдалося вчасно виконати завдання та надіслати звіти, оскільки

Рис. 8. Приклад таблиці планування та досягнень одного з розділів мультимедійного посібника

Треба зауважити, що завдяки використанню мультимедійного посібника викладач може отримати статистичні дані про результати навчальних досягнень курсантів / студентів, передусім реєстрацію даних про курсанта / студента, обробку статистичних даних про індивідуальну навчальну діяльність кожного курсанта та студента у воєнний час. Завдяки інтеграції вербальної, аудіовізуальної інформації у мультимедійному посібнику значно краще сприймається та легше запам'ятовується навчальний матеріал з теми розділу. Також цей матеріал подається багаторівнево та варіативно. Курсант / студент може зупинити презентацію навчального матеріалу на будь-якому етапі та передивитися його декілька разів для кращого розуміння. Це також сприяє розвитку мотивації в навчанні.

Під час виконання вправ та завдань курсант / студент швидко отримує результат та може побачити кількість помилок, які зробив (див. рис. 6). Гнучке керування дистанційною навчальною діяльністю курсанта / студента відбувається за рахунок оптимального розподілу функцій між курсантом / студентом та викладачем. Діяльнісний характер опрацювання змісту навчання англійської мови на кожному етапі досягається через інтерактивну взаємодію курсанта / студента з мультимедійним посібником. Завдяки навчанню з використанням мультимедійного посібника здійснюється контроль та самоконтроль кожного курсанта / студента.

Відповідно до положень *особистісно-діяльнісного підходу* засвоєння змісту навчального матеріалу відбувається в процесі власної діяльності курсанта / студента, що спрямована на оволодіння цим змістом самостійно та дистанційно. Зауважимо, що скорочуються види самостійної роботи, які викликають втомлюваність курсанта / студента. Таким чином, дистанційне навчання проходить у більш-менш активному комфортному керованому комунікативному середовищі, де створюються умови для формування навичок самостійної роботи студента, здійснення їх самооцінювання та самоконтролю.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок цього напрямку. Наведено концептуальні засади організації дистанційного навчання майбутніх юристів з англійської мови з використанням мультимедійного посібника в умовах воєнного стану. Це навчання запропоновано здійснювати на засадах особистісно-діяльнісного, компетентнісного та рефлексивного підходів з використанням мультимедійного посібника. У структурі дистанційного навчального процесу з англійської мови враховано підготовчу, організаційну й підсумкову стадії.

Наступним етапом нашого дослідження буде розробка та обґрунтування методики організації дистанційного англомовного навчання студентів юридичних спеціальностей із використанням мультимедійного посібника в умовах воєнного стану.

Список використаної літератури

Авер'янова, Н.М. (2021). Дослідження динаміки готовності викладачів до організації дистанційного та змішаного навчання. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*, 2 (22), 156–161.

Биконя, О.П. (2018). *Теоретико-методичні засади самостійної позааудиторної роботи з англійської мови студентів економічних спеціальностей* (Дис. д-ра пед. наук). Київський національний лінгвістичний університет. Київ.

Биконя, О.П. (2020). Особливості дистанційного англомовного навчання курсантів із використанням мультимедійних засобів. *Інноваційна педагогіка*, 29 (1), 170–174.

Міляєва, В.Р., Лебідь, Н.К., Бреус, Ю.В. (2013). Розвиток потенціалу особистості в умовах сучасного освітнього середовища. *Вісник Одеського національного університету*, 18 (23), 53–60.

Освіта під час воєнного стану – 30 запитань та відповідей (2022). *Освітній Омбудсмен України*. Відновлено з <https://eo.gov.ua/osvita-pid-chas-voyennoho-stanu-30-zapytannya-vidpovidey/2022/04/18/>

Положення про дистанційне навчання (2020). Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>.

Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII. Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

Руслан Гурак: Дистанційне навчання – це виклик для української освіти під час пандемії (2020). Відновлено з <https://www.kmu.gov.ua/news/ruslan-gurak-distancijne-navchannya-ce-viklik-dlya-ukrayinskoyi-osviti-pid-chas-pandemiyi>

Топузов, О.М. (Ред.). Головка, М.В. (Укл.). (2021). *Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи. Аналітико-методичні матеріали*. Київ: Педагогічна думка.

Шендерук, О.Б., Биконя, О.П. (2022). Дистанційне навчання: принципи та особливості. *Науковий вісник Сіверщини. Серія «Освіта. Соціальні та поведінкові науки»*, 1 (8), 197–207.

Ayebi-Arthur, K. (2017). E-learning, Resilience and Change in Higher Education: Helping a university Cope after a Natural Disaster. *E-Learning and Digital Media*, 14 (5), 259–274.

Bykonja, O., Borysenko, I., Zvarych, I., Harbuza, T., Chepurna, M. (2019). Teaching Business English to Future Economists Using a Multimedia Textbook. *International Journal of Higher Education*, 8 (4), 115–123.

Danchikov, E.A., Prodanova, N.A., Kovalenko, Y.N., Bondarenko, T.G. (2021). Using different approaches to organizing distance learning during the COVID-19 pandemic: Opportunities and disadvantages. *Linguistics and Culture Review*, 5, 587–595.

Gipal, R.J.D., Carrillo, L.J., Mallonga, J.C.U. (2022). Teachers' experiences of online teaching in English as a second language classes during the COVID-19 pandemic. *International Journal of Learning and Teaching*, 14 (3), 95–107.

Marcelo, C., Yot-Domínguez, C. (2019). From Chalk to Keyboard in Higher Education Classrooms: Changes and Coherence when Integrating Technological Knowledge into Pedagogical Content Knowledge. *Further and Higher Education*, 43 (7), 975–988.

Myry, L., Kallunki, V., Katajavuori, N., Repo, S., Tuononen, T., Anttila, H., Kinnunen, P., Haarala-Muhonen, A., Pyorala, E. (2022). COVID-19 Accelerating Academic Teachers' Digital Competence in Distance Teaching. *Frontiers in Education*, 7 (770094), 1–11.

Sethuraman, K.R. (2020). Strengths, weaknesses, opportunities and challenges (SWOC) of online teaching learning and assessment in a medical faculty. *Asian Journal of Medicine and Health Sciences*, 3 (2), 68–71.

Vongkulluksn, V.W., Xie, K., Bowman, M.A. (2018). The Role of Value on Teachers' Internalization of External Barriers and Externalization of Personal Beliefs for Classroom Technology Integration. *Computer Education*, 118, 70–81.

Wadams, M.L., Schick-Makaroff, K. (2022). Teaching assistant development and contributions in online, MOOC and blended synchronous settings: an integrative review. *Journal of Further and Higher Education*, 46 (8). Retrieved from <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0309877X.2022.2038100>.

Ying, Y.H., Siang, W.E.W., Mohamad, M. (2021). The challenges of learning English skills and the integration of social media and video conferencing tools to help ESL learners coping with the challenges during COVID-19 pandemic: A literature review. *Creative Education*, 12 (7), 1503–1516.

References

Averianova, N. Research of dynamics of teachers' readiness for organization of distance and blended learning. *Bulletin of Alfred Nobel University. Series "Pedagogy and Psychology"*, 2021, Vol. 2 (22), pp. 156–161. doi: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-18 (In Ukrainian).

Ayebi-Arthur, K. E-learning, Resilience and Change in Higher Education: Helping a University Cope after a Natural Disaster. *E-Learning and Digital Media*, 2017, Vol. 14 (5), pp. 259–274.

Bykonja, O., Borysenko, I., Zvarych, I., Harbuza, T., Chepurna, M. Teaching Business English to future economists using a multimedia textbook. *International Journal of Higher Education*, 2019, Vol. 8 (4), 115–123.

Bykonja, O. *Osoblyvosti dystantsiinoho anhlomovnoho navchannia kursantiv iz vykorystanniam multymediynykh zasobiv* [The peculiarities of cadets' distance teaching English using multimedia aids]. *Innovatsiina pedahohika* [Innovative pedagogy], 2020, Vol. 29 (1), pp. 170–174. (In Ukrainian).

Bykonja, O.P. (2018). *Teoretyko-metodychni zasady samostiinoi pozaudytornoi roboty z anhliiskoi movy studentiv ekonomichnykh spetsialnostei*. Dokt., Diss. [Theoretical and

methodological foundations of economic speciality students' independent extracurricular self-study work on English. Doct. of ped. diss.]. Kyiv, 791 p. (In Ukrainian).

Danchikov, E.A., Prodanova, N.A., Kovalenko, Y.N., Bondarenko, T.G. Using different approaches to organizing distance learning during the COVID-19 pandemic: Opportunities and disadvantages. *Linguistics and Culture Review*, 2021, no 5, pp. 587–595.

Gipal, R.J.D., Carrillo, L.J., Mallonga, J.C.U. Teachers' experiences of online teaching in English as a second language classes during the COVID-19 pandemic. *International Journal of Learning and Teaching*, 2022, Vol. 14 (3), pp. 95–107.

Marcelo, C., Yot-Domínguez, C. From Chalk to Keyboard in Higher Education Classrooms: Changes and Coherence when Integrating Technological Knowledge into Pedagogical Content Knowledge. *J. Further Higher Education*, 2019, no 43 (7), pp. 975–988.

Milyayeva, V.R., Lebid, N.K., Breus, Yu.V. *Rozvytok potentsialu osobystosti v umovakh suchasnoho osvitnoho seredovyshcha* [Development of personality potential in the conditions of the modern educational environment]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu* [Bulletin of Odessa National University], 2013, vol. 18 (23), pp. 53–60. (In Ukrainian).

Myry, L., Kallunki, V., Katajavuori, N., Repo, S., Tuononen, T., Anttila, H., Kinnunen, P., Haarala-Muhonen, A., Pyörala, E. COVID-19 Accelerating Academic Teachers' Digital Competence in Distance Teaching. *Frontiers in Education*, 2022, no. 7 (770094), pp. 1–11.

Osvita pid chas voiennoho stanu – 30 zapytan ta vidpovidei [Education during the war – 30 questions and answers]. *Osvitnii Obmbudsmen Ukrainy* [Educational portal of Ukraine]. Available at: <https://eo.gov.ua/osvita-pid-chas-Voyennoho-stanu-30-30-zapytan-to-vidpovidey/2022/04/18/> (Accessed 18 April 2022). (In Ukrainian).

Polozhennia pro dystantsiine navchannia [Distance Learning Regulations] (2020). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>. (Accessed 18 April 2022). (In Ukrainian).

Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrayiny vid 01 lypnia 2014 r. №1556-VII [On Higher Education: Law of Ukraine of July 1, 2014]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. (Accessed 24 September 2022). (In Ukrainian).

Ruslan Hurak: *Dystantsiine navchannia – tse vyklyk dlia ukrainskoi osvity pid chas pandemii* [Ruslan Gurak: Distance Learning is a challenge for Ukrainian education during the pandemic] (2020). Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/ruslan-gurak-distancijne-navchannya-ce-viklik-dlya-ukrayinskoyi-osviti-pid-chas-pandemiyi> (Accessed 09 September 2022). (In Ukrainian).

Sethuraman, K.R. Strengths, weaknesses, opportunities and challenges (SWOC) of online teaching, learning and assessment in a medical faculty. *Asian Journal of Medicine and Health Sciences*. 2020, no. 3 (2), pp. 68–71.

Shenderuk, O.B., Bykonja, O.P. *Dystantsiine navchannia: pryntsyipy ta osoblyvosti* [Distance learning: principles and features]. *Naukovyi visnyk Sivershchyny. Seriya: Osvita. Sotsialni ta povedinkovi nauky* [Scientific Bulletin of Sivershchyna. Series: Education. Social and behavioral sciences], 2022, vol. 1(8), pp. 197–207. (In Ukrainian).

Topuzov, O.M. (Ed.). Golovko, M.V. (Comp.). (2021). *Dystantsiine navchannia v umovakh karantynu: dosvid ta perspektyvy. Analitiko-metodychni materialy* [Distance training in quarantine: experience and prospects. Analytical and methodological materials]. Kyiv, Pedahohichna dumka Publ., 192 p. (In Ukrainian).

Vongkulluksn, V.W., Xie, K., Bowman, M.A. The Role of Value on Teachers' Internalization of External Barriers and Externalization of Personal Beliefs for Classroom Technology Integration. *Computer Education*, 2018, no. 118, pp. 70–81.

Wadams, M.L., Schick-Makaroff, K. Teaching assistant development and contributions in online, MOOC and blended synchronous settings: an integrative review. *Journal of Further and Higher Education*, 2022, vol. 46 (8). Available at: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0309877X.2022.2038100>. (Accessed 24 September 2022).

Ying, Y.H., Siang, W.E.W., Mohamad, M. The challenges of learning English skills and the integration of social media and video conferencing tools to help ESL learners coping with the challenges during COVID-19 pandemic: A literature review. *Creative Education*, 2021, no. 12 (7), pp. 1503–1516.

THE ORGANISATION OF DISTANCE ENGLISH TEACHING TO FUTURE LAWYERS DURING THE WAR PERIOD

Bykonja Oksana, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor, Professor of the Department of Foreign Languages, Academy of the State Penitentiary Service, Chernihiv

E-mail: oksanabikonya@ukr.net

ORCID: 0000-0002-8865-8792

Shenderuk Olena, Candidate of Pedagogical Sciences, Assistant of Professor, Assistant of Professor of the Department of Foreign Languages, Academy of the State Penitentiary Service,

E-mail: shenderuk2@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4147-327X

Borysenko Iryna, Candidate of Pedagogical Sciences, Assistant of Professor, Head of the Department of Foreign Languages, Academy of the State Penitentiary Service

E-mail: oksanabikonya@ukr.net

ORCID: 0000-0002-1191-3126

Ihnatovych Tetiana, senior lecturer of the Department of Foreign Languages, Academy of the State Penitentiary Service

E-mail: tatyanaihnatoich54@gmail.com

ORCID: 0000-0002-6492-9519

DOI: 10.32342/2522-4115-2022-2-24-1

Keywords: distance teaching, English, future lawyers, multimedia textbook, personally-oriented approach, competency-based approach, reflective approach.

The authors of the article substantiate the peculiarities of organizing the distance teaching English to future lawyers with the use of a multimedia textbook during the war period. The aim of the article is to develop the conceptual foundations in the organization of future lawyers' distance learning of English with the use of a multimedia textbook during the war period. The tasks of the study are to cover theoretical background and to develop the foundations in the organization of future lawyers' distance learning of English with the use of a multimedia textbook during the war period. According to the aim and tasks of the study, it is proposed to carry out future lawyers' distance learning of English with the use of a multimedia textbook during the war period on the basis of personal-activity, competent and reflexive approaches. Research methods include theoretical methods (analysis of domestic and foreign resources on the theme of this research, analysis of modern programmes for teaching English for Specific Purposes and the Council Recommendation on a comprehensive approach to teaching and learning languages; the experience in forming English communicative competence to improve the effectiveness of teaching and learning English; analysis of online platforms for forming English communicative competence); empirical ones (testing of cadets and students to determine their level of formation of English communicative competence and the requirements of the programme for teaching foreign languages in a higher education institution; identifying the difficulties to improve the process of organizing the distance teaching English to future lawyers with the use of a multimedia textbook during the war period). The educational material of distance teaching English to future lawyers includes English speech and language samples, grammar rules, vocabulary of the topics for a certain stage of studying English at the Academy. The results of the study consist of the development of conceptual foundations in the organization of future lawyers' distance learning of English with the use of a multimedia textbook during the war period. The authors found that current events in Ukraine require essential modernization of the process of training future lawyers, first and foremost, to develop in them analytical changes, strategic thinking, the ability to synthesize information received through English mass media, use professional knowledge during communicating in English with foreign colleagues, quickly adapt to changes, etc. It was established that thanks to the integration of verbal and audiovisual information in the multimedia guide, the educational material on the chapter's topic is much better perceived and easier to remember for students, in addition, it is presented multi-level and varied. The developed technology of distance learning of English consists of the preparatory, organizational and final parts and organizational, educational and control stages. The authors propose to carry out distance learning of English using a multimedia guide on the basis of personally-oriented, competency-based and reflective approaches.

Одержано 14.09.2022.